

Abstrakt

Literární dílo jako krajina – interpretace textu jako stanovení trasy v ní – didaktická interpretace jako poskytování mapy. Tato (do velké míry známá a osvědčená) metaforika stojí v základech práce s názvem *Cestami textem: Didaktická interpretace a interpretační úlohy ve středoškolské výuce literatury*. I za pomoci daného obrazu (ale především s oporou o recepční a sémiotické literární teorie) text v prvních kapitolách stanovuje a rozpracovává takové pojetí interpretace (formulace smyslu vzhledem k určitému čtenáři) a jejího didaktického příznaku (vlastního potenciálu učit interpretování), které se jeví být výhodné pro uvažování o interpretačně zaměřené výuce (a interpretaci odehrávající se v dialogu obecněji) a o možnostech testovat (zejm. uzavřenými úlohami) míru žákovského osvojení si procesu interpretování v kapitolách posledních. K tomuto účelu staví do centra teoretický koncept „interpretačních dovedností“ – možnost segmentovat akt cesty k interpretaci do jednotlivých potenciálních kroků, které lze srozumitelně pojmenovat, vyučovat a (relativně odděleně) ověřovat – a pokouší se i o jejich předběžný výčet. Ten potom není algoritmem interpretace či návodem k ní, nýbrž deskripcí úkonů vedoucích k interpretaci hypoteticky a pouze v případě souladu s konkrétním textem. Všechny tyto teoretické koncepty práce průběžně prokládá aplikačními kapitolami, v nichž na různorodém materiálu literatury české i světové, starší i novější, na poezii, próze i dramatu demonstruje jejich pevnou soudržnost s pedagogickou praxí. Celkově se tak disertační práce pokouší jednak vybudovat bázi pro interpretační vyučování literatury na středních školách, jednak rozpracovat možnosti ověřování výsledků takového vzdělávání – ale také, v širším pohledu, podpořit přináležitost didaktiky literatury do samotného centra literární teorie.

Klíčová slova

interpretace, literární interpretace, didaktická interpretace, didaktika literatury, výukové pracovní listy, interpretační mapa, interpretační dovednosti, ústní maturitní zkouška, dialogická interpretace, dialogické vyučování, Dílna České knihovny, interpretační testování, uzavřené testové úlohy, testování dovedností

Eurípidés, Médeia, Bob Dylan, Blood on the Tracks, Publius Ovidius Naso, Faëthón, Isaak Babel, Rudá jízda, Bohuslav Reynek, Rty a zuby, Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, České nebe, John Steinbeck, O myších a lidech, Josef Jedlička, Kde život náš je v půli se svou poutí, Jan Čep, Dvojí domov, literatura psaná ženami, Emily Dickinsonová, Sylvia Plathová, Ariel, Ursula Le Guinová, Buffalo Gals, Margaret Atwoodová, Dobré kosti, Květa Legátová, Mušle a jiné odposlechy, Han Kang, Bílá kniha, Jhumpa Lahiriiová, Kde zrovna jsem, Marek Toman, Cukrárna u Šilhavého Jima